

Mindmáig ismeretlen fénykép a 24 éves Bródy Sándorról, aki ebben az időben Kolozsvárott újságíróskodott

EMLÉKEZÉS BRÓDY SÁNDORRA

Augusztus 12-én volt 35 éve, hogy Bródy Sándor, a nagy realista dráma- és regényíró meghalt. Fülledt, forró nyári nap volt, a temetőkert felett szinte megállt a levegő, de azért amerre a szem ellátott, feketelett a tömeg. Újságírók, nyomdászok, pincérek, reménytelen kávéházi éjszakázók, zokék, asszonyok,

— sok, sok asszony! — kezükben égő piros virágokkal és egy nagy csoport villamosvezető és kalauz állta körül a sírt... Ez utóbbiak életét és sorát ő írta meg »A villamos« című regényében.

A divatos művésznők közül egyedül Varsányi Irén jött el és bár volt olykor olyan nap, hogy négy színházban is játszottak Bródy darabot, hősnők, akik sikert, karriert köszönhettek neki, már elfelejtették. Es elmaradtak a hivatalos körök képviselői is, úgyképpen tüntetve a radikális és lázadó polgár ellen, aki nem egy írásában megsejtette az elkövetkező forradalmi változásokat.

A koporsót, mely földi porait takarta, négy fia: András, János, István és Illés vitte a sírhoz, amely körül megrendülten állott a tömeg. Köztük a két Gárdonyi fiú, akik a nagy író szülőhelyének, Egernek, mezei virágait hozták el és szórták a sírba. Mert akkorra már régen ellobbant utolsó szikrája is annak a haragnak, amely egykor a lobogóvérű Bródy és az egri remete, Gárdonyi között támadt; ez a harag szülte Bródy tollán a Gárdonyihoz intézett padovai levelet, amelynél szebb, meghatóbb írást keveset ismer a világirodalom. Ott állott magánosan Krúdy Gyula is és — akit eddig sírni sohasem látott senki — zsebkendőjével törölgette előtűró könnyeit.

Es amíg hulltak a göröngyök a sírba, amely immár eltakarta előlünk a »cilinderes Tiborc« földi alakját, e sorok írója, aki haláláig büszkén élveztem barátai szeretetét, elgondolkoztam végrendelkezésnek is beillő padovai levelén, amelyben ezt írja a többi között:

»Eg girbe-gurba utcákon vágat velem az egri renaissance-híntó, amelyet hat éves korom óta ismerek. Nem kedveltem. Szerettem volna elkerülni a benne való kocsikázást, de ha nem lehet, hát nem lehet...«

Ez a vágya, hogy egri földbe temessék, mint életének sok más vágya sem teljesült. Am ő, aki úgy tudott haragudni és megbocsátani, haló poraiban biztosan ezt is elnézte. Hatvanegy éves volt mindössze, és száznál több önálló kötet és egy tucat színdarabot hirdetett életét és halálát.

Balla Ernő